

#DViskaidro “Kā izvēlieties drošas viedās rotaļlietas bērniem?”

Publicēts: 29.04.2022.

[#dviskaidro](#)

[Jaunami](#)

Šobrīd piedāvājumu klāsts ar viedajām rotaļlietām, kuras izmanto mākslīgo intelektu un citas tehniskas funkcijas, lai izklaidētu un vienlaikus izglītotu bērnus, ir plašs, tādēļ ir būtiski izpētīt, vai konkrētā ierīce ir droša ne tikai no praktiskās izmantošanas, bet arī no datu aizsardzības viedokļa.

Modernās rotaļlietas, kuras bērni labprāt izmanto, ir tik attīstītas, ka tās spēj sazināties ar bērniem, uztvert to teikto, filmēt tos, noklausīties un ierakstīt rotaļlietas tuvumā teikto un pat sekot to atrašanās vietai. Šādu gudro rotaļlietu saraksts sākas ar karaokes mikrofoniem un turpinās līdz pat bērnu viedpulksteņiem, līdz ar ko arī bērnu, kuri izmanto šīs rotaļlietas, vecuma diapazons ir plašs.

Lai arī šīs ierīces var būt labs palīgs bērna attīstībā, tomēr vienmēr ir jāņem vērā ierīces specifikācija, tās funkcionalitātes, tai skaitā ierīču piekļuves iespējas bērna privātai informācijai.

Kā secināt, ka notiek datu apstrāde? [↗](#)

Atgādinām, ka gan attēls, gan balss, gan arī cita ar fizisku personu saistāma informācija ir uzskatāma par personas datiem, līdz ar to šādas informācijas ievākšana un uzglabāšana ir uzskatāma par personas datu apstrādi un uz to ir attiecināmas Vispārīgajā datu aizsardzības regulā noteiktās datu subjektu tiesības uz informāciju, uz piekļuvi datiem, to dzēšanu vai apstrādes ierobežošanu. [1]

Datu valsts inspekcija skaidro, kā izvēlēties un izmantot viedās bērnu rotaļlietas un ierīces, lai tas būtu droši visai mājsaimniecībai - kā secināt, vai tiek ievērotas datu aizsardzības prasības, kad tiek veikta personas datu apstrāde.

Ir svarīgi iepazīties ar rotaļlietas lietošanas instrukciju, kurā jābūt skaidrām norādēm par to, kādus datus un kādā veidā apstrādās (ja apstrādās), vai un kam tie tiks nodoti, cik ilgi glabāti un ar kādu pamatojumu. Ja šāda informācija nav iekļauta instrukcijā, tad tajā ir jābūt pieejamām norādēm par to, kur šādu informāciju meklēt, piemēram, tīmekļa vietnes saite, kas *aizvestu* uz privātuma politikas atrašanās vietu.

Ja pamatojums datu apstrādei ir personas, kuras dati tiek apstrādāti jeb vecāka (ja bērns nav sasniedzis 13 gadu vecumu [2]) piekrišana, tad ir jābūt sniegtām norādēm arī par to, kā šādu piekrišanu atsaukt. Vienlaikus piekrišanas sniegšanai ir jābūt vienkāršai, bet skaidrai, lai tās devējs saprot, par ko tā tiek sniegta. Ja informācija nav pieejama vai nav iespējas to saņemt, tas var liecināt par ierīci, kura nav uzticama, jo lietotājam nav skaidrības par tās iespējamo datu apstrādi.

Jāsaprot atšķirība starp jau ievietotām funkcijām, piemēram, balss atkārtošanu, kad datu apstrāde netiek veikta, vai balss komandu, ar kuras palīdzību bērns var iegūt informāciju no interneta dzīlēm. Ja ierīce nav pieslēdzama interneta savienojumam, tādu var uzskatīt par drošāku, nekā ierīci, kuras izmantošanai netiek pieprasīts šāds pieslēgums.

Ja ierīce ir pieslēdzama interneta savienojumam, jāpārbauda, kādas atļaujas tā pieprasa. Ja balss ierakstu veikšanai tiek pieprasīta atļauja fiksēt arī atrašanās vietu, tas jau var radīt aizdomas par pārmērīgu un nevajadzīgu datu apstrādi. Ja tādas aizdomas ir radušās (viedpulkstenī nepārtraukti redzams atrašanās vietas simbols vai rotaļlietā spīd audio ieraksta gaismiņa, ja ierīce ilgstoši nav lietota), ir jālūdz ražotājam vai citai atbildīgajai personai vai organizācijai (pārzinim) dzēst viņu rīcībā esošos personas datus.

Jāņem vērā, ka organizācijai, kas apstrādā personas datus, nav tiesības iegūt personas datus "katram gadījumam" vai pārmērīgā apjomā, ja tie patiesībā nav nepieciešami mērķa sasniegšanai. Pastāvot aizdomām, jāizvērtē iespēja izvēlēties alternatīvu, ar kuru varētu sasniegt plānoto mērķi – bērna izklaidēšanu vai izglītošanu, vai šādu ierīci neizmanto.

Datu valsts inspekcija uzskata, ka viedās rotaļlietas un ierīces, kuras ikdienā izmanto bērni, ir noderīgs palīgs bērna vispārējai attīstībai jauno tehnoloģiju jomā, kā arī tā palīdz attīstīt radošumu. Tomēr, kad viedās rotaļlietas izmantošana saistīta arī ar personas datu apstrādi, aicinām rūpīgi un nesteidzīgi iepazīties ar šīs rotaļlietas aprakstu, izstrādāto datu apstrādes politiku, vienlaikus novērtējot, vai šādas rotaļlietas izmantošana ikdienā neradīs nepieņemamu kaitējumu Jūsu privātumam.

Informatīvās atsauces:

[1] Vispārīgās datu aizsardzības regulas 12.-22.pants.

[2] Fizisko personu datu apstrādes likuma 33.pants

Autors: www.unsplash.com

<https://www.dvi.gov.lv/lv/jaunums/dviskaidro-ka-izvelieties-drosas-viedas-rotallietas-berniem>